

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarb.: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen mandag, tirsdag og fredag 9.30—3. Torsdag 9.30—7. Lørdag 9.30—1. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Den kristne askese. — Hymne i fasta. — Det pavelige statssekretariat. — En kronikk i «Kristelig Ukeblad». — Prag. — Appell til den Hl. far. — † Frk. Mathilde Doknæs. — Retrett for katolske unge menn. — Redaktørskifte. — Herhjemme. — Ungdoms yrke — Kirkens styrke.

Den kristne askese.

Av mgr. Irgens' etterlatte papirer.

III.

Askesens sociale opgave.

Vi vil nu, efter å ha påvist askesens plass i menneskelivet og dens evangeliske karakter og fastslått at den er veien til vår åndelige frigjørelse, se hvorledes den enkeltes askese kommer andre til gode.

Som det allerede er fremgått vil den kristne askese utvikle og styrke det spesifikk menneskelige i vår karakter og personlighet. Det er således sannsynlig at den, som ved å øve askese har vunnet herredømme over sig selv, vil være lettere og behageligere å omgås enn den, som mangler selvbeherskelse og derfor har som vane å la sig lede i ett og alt av sine lyster og innfall. Ved sin derav flytende uberegnelige og karakterløse adferd vil slike mennesker som oftest sette sine omgivelers tålmodighet på en hård prøve — man kan jo aldri vite sig trygg på hvordan de vil optre og handle under gitte omstendigheter og forhold. Derimot vil de som regelmessig øver en forstandig og rimelig askese etterhvert overvinne de almindeligst forekommende karakterfeil eller menneskelige svakheter, som er kilden til den meste uro og usikkerhet i de mellommenneskelige forhold. Under alle meningsutvekslinger vil de forstå å bevare sinnslikevekten og roen til glede også for andre. En av askesens første frukter er nemlig evnen til å beherske ikke alene sin tunges ord men også selve taletrangen. Skal vi ikke være enig i at størsteparten av det vonde og sørgelige mennesker imellem oppstår fordi vi gir etter for fristelsen til å høre oss selv tale i tide og utide? Apostlen Jakob sier med full rett: «Men dersom noen mener at han er gudfryktig og ikke holder sin tunge i tømme, bedrar han

sitt hjerte og hans gudsdyrkelse er forfengelig.» (1, 27). Å holde sin tunge i noen grad i tømme må vel betegnes som en nokså elementær askese, men vi kan også anføre et annet ord av samme apostel hvor han sier: «Dersom noen ikke støter an i ord, da er han en fullkommen mann som også kan holde sitt legem i tømme.» Og det er sant: få er de — selv blandt de kristne — som aldri støter an i ord, altså aldri sier et unødige nedsettende ord om et medmenneske. Det er beskjemmende mange kristne som med en iver, der en bedre sak verdig, hengir sig til sladder og løst snakk — ofte uten bevisst ond vilje, ja endog i tro på at de med nidkjærhet tjener en god sak ved å dømme og fordømme eller iallfall forringe sin neste. Tenk for en tjeneste vi kunde gjøre oss selv og våre omgivelser om vi konsekvent øvet den askese å avholde oss fra dette og ta avstand fra det når det forekommer i vår nærhet! Ti det er ikke alene det onde som er smittsomt — det gode, det gode eksempel har også stor makt og kraft!

Og hermed kan vi gå over til å tale om hvorledes en gjennomført askese kan virke opdragende og høinende på den som er vidne til det — eller som kan iaktta askesens gode følger. I sig selv er det ikke så merkelig — alle vet hvorledes eksemplets opdragelse har langt større vekt enn ord. Foreldre bør iallfall alltid huske dette, ti med uhyggelig makt borer minnet om den gang far eller mor løi — ja selv i den milde form at de narret oss ved å love noe som de ikke holdt — sig inn i de mottagelige barnesinn og kan senere i livet gjøre de unge

mindre nøie med utsagn og løfter. Men aldri glemmer barn når de har sett far og mor nekte sig noe som de egentlig hadde lyst på — og intet styrker samfunnsfølelsen som når man i fellesskap ofrer, virkelig ofrer, personlige goder for det almene beste.

Dette er trekk av askesens synlige og håndgriplige innflytelse på omgivelsene. Men vi vet at i Guds rike og i Guds tjeneste der er det synlige bare en liten del av virkeligheten. Ved siden av de synlige resultater av menneskelig innsats og guddommelig nåde utfolder et rikt liv sig i det skjulte. Vår tro forsikrer oss jo om at ingen innsats, ingen anstrenge, intet offer er tapt eller spildt i Guds rike. Tilsynelatende kan det se ut som man kjemper og lider forgjeves, men det er kun tilsynelatende. I det hemmelighetsfulle samfund som kalles Kristi mystiske legem eller de helliges samfund vil alt godt — alt som virker i Jesu navn og til Guds ære bli til gagn, innebære velsignelse. Apostlen Paulus forkynner i klare ord at det er en indre sammenheng eller samvær mellom alle som hører Kristus til. Han betegner det felles liv i sannhet og kjærlighet som vi mottar ved vår forening med Jesus Kristus som en så fast enhet, at han sammenligner den med det menneskelige legem. Om dette Kristi mystiske legem skriver han at «når det ene lem lider så lider de alle, og når det ene lem æres så gleder alle lemmer sig med det.» (1. Kor. 12, 26). Vi kan iaktta noe lignende i en nasjons liv — der er begivenheter som en enkelt person øver alene eller noen få har æren av i egentlig forstand, men som allikevel kaster glans over deres hjemsted og fedreland. Vi kan således tenke på hvad vi her i landet har oplevet i forbindelse med våre store polarforskeres opdagelser. Dette kan illustrere det som foregår i Guds rike — men her gjelder det ikke bare om den merkbare vekst og fremgang. Det gjelder like fullt om det som troen lærer oss foregår i det skjulte og er kjent av Gud alene.

I vår hellige Kirke har vi den store institusjon som vi kaller munkevesen, klosterliv eller ordensstand. Den har meget ulike ytringsformer, men om dem alle gjelder at de gir mennesker anledning til helt å ofre sitt liv til Gud enten ved å dyrke ham i den kontemplative bønn eller ved å tjene ham i de lidendes skikkelse. Her vil vi særlig se på det som foregår i de klostre hvor den kontemplative, den uavlatelige bønn er selve livsoppgaven. Denne i sannhet overmenneskelige livsform har nemlig som sin absolutte forutsetning en strengt gjennomført askese, hvor legemet ikke gjøres fler innrømmelser enn strengt nødvendig. Der går alt ut på å fremme åndens liv ved å sikre en uavlatelig levende kontakt med Gud. Fra tid til annen kan man der skimte litt av det store, hellige og vidunderlige, som kan utfolde sig i det daglige livs monotone gjentagelser. I nattens mørke reiser munkene sig fra et hårdt leie og idet de vekkes med hilsenen *Benedicamus Domino* svarer de sitt: *Deo gratias*. Med dette: la oss lovprise Gud! og: Gud være lovet! er dagens program

fastslått. Så begir de sig til klosterkirken for å tilbringe et par timer i bønn, hvorpå dagens hellige messeoffer forrettes og hver enkelt mottar Kristus skjult under sakramentets skikkelse. Andre bønner følger — litt huslig arbeid — og 3—4 timer etter at man er stått op inntas det første enkle spartanske måltid i dyp stillhet. For de forskjellige klostre varierer dagsordenen, men alltid veksler arbeid med fellesbønn i klosterkirken. Middagen inntas likeledes i dyp taushet mens det foreleses en helgenbiografi eller verker om Kirkens historie. Ved rekreasjonen etterpå taler man sammen, med mindre tausheten er foreskrevet for alltid som hos trappistene eller for en tid som f. eks. fastetiden i mange klostre. Så atter avvekslende bønn og arbeid — om kvelden kaller klokken til et sparsomt måltid i taushet og siden til felles aftenbønn — overhodet er der ingen anledning til å la sig lede av personlige innfall eller lyster. Alt er bestemt av regelen så at hvert øieblikk på dagen gjennom lydighet helliges Gud og ofres ham.

Hvad skal nu dette tjene til? spør mange. Det skal tjene til å gi dem, som har kall til det, anledning til å frigjøre sig for verden og ofre sig helt for et liv direkte i Guds tjeneste, hvor man ikke så lett fristes til å slappe av og stanse op. Klosterlivet skal gjennom sin frivillige hengivelse sone for alle dem som svikter livets største oppgave og aldri tenker på Gud og hans ære, kun egen lyst og ære. I klostrene bedes der for alle oss som lever i verden — og når det går så tålelig bra med oss kan det godt være at det skriver sig fra at det stiger bønner op for oss fra disse ordenshus og klostre, hvor kjærlighet til Gud er den eneste livslov og det eneste livsmål. Når et menneskeliv slik vokser i forening med Gud, virkeliggjør i stadig mer fullkommen grad sin tilværelses kall og oppgave, da virker det tilbake på alle som hører med til de helliges samfund — når et menneske høiner sig da høines hele menneskeheten. Og når det av og til times oss å vinne en seir over oss selv, da kan vi med full rett tro at noen har bedt for oss, ofret noe for vår skyld, fornektet sig selv og derved vunnet kraft for oss. Men legg vel merke til at denne tro på de helliges samfund ikke betyr noen tilsidesettelse av Kristi kors, ti forutsetningen for det hele er jo Frelseren og hans virke i de kristne.

Apostlen Paulus har i Kolossenserbrevets 1. kapitel et ord som kaster lys over dette: «Nu gleder jeg mig i mine lidelser og utfyller i mitt kjød det som fattes i Kristi lidelser for hans legem som er Kirken.» I Kristi legem som er Kirken vil det til tiden ende stadig mangle noe i Kristi lidelser, idet der alltid vil være kristne som selv forsømmer sin kristenplikt og som således hindrer Kirken i å vokse til målet for Kristi fylde alder som den samme apostel uttrykker det. For disse som svikter må der sones — må det som mangler utfylles, og de som ved bønn og offer i selvfornektelse påtar sig denne oppgave, den største av alle, kan med rette «glede sig ti de hengir sitt liv for at Guds plan med menneskene kan bli virkeliggjort — at han blir alt i alle!»

Pasjonssøndag

Kirkebønn:

Vi ber dig, allmechtige Gud, se nådig ned til dine tjenere, så din nåde må vokte vårt legem og din varetekt skjermes vår sjel.

Stillebønn:

Vi ber dig, Herre, la disse gaver løse vår ondskaps lenker og vinne oss din miskunnets velgjerninger.

Sluttningsbønn:

Stå oss bi, Herre vår Gud, og forsvar med din uavlatelige hjelp alle dem, som du har vederkveget ved dine hemmeligheter.

Hymne i fasta.

Krist som lèt dagsljøset daga,
myrkret i oss vil du jaga.
At du er ljøs av ljøs me trur,
i deg Guds ævedagar bur.

*

Vil du i natti oss verna,
leida oss til deg som stjerna?
Ja, syn oss veg i himlen inn,
so kvila vår i deg me finn!

*

Lat ikkje sjevnen oss binda,
ikkje oss fienden finna,
so han vårt kjøt mot syndi dreg
og me lyt stå med skuld for deg.

*

Um du oss sjevnen lèt smaka,
Herre, lat hjarta vårt vaka!
Du verne med di høgre hand
dei som du her i kjærleik fann!

*

Du som mot synd vil oss verja,
stans deim som lyden vil herja,
og leid på himmelvegen god
dei sjeler du hev løyst med blod.

*

Lat oss deg, Herre, til æra
lekamen, byrði vår, bera!
Du som vil verja kvar ei sjel,
hjelp oss og gjer oss ævleg sæl.

*

Gjev oss, å Herre, den gåva,
deg i all æva å lova,
trieinig Gud, lat oss din pris
få syngja høgt i Paradis!

Det pavelige statssekretariat.

Med kroningshoitidelighetene er pontifikalskiftet en fullbyrdet kjensgjerning — Pius XII står nu ved kirkeskibets ror og skal føre det frem over tidens oprørte hav. En vanskelig oppgave — men han har selv angitt sin retningslinje: «I århundrer har alltid de romerske pavers embedshandlinger vært vigslat sannhetens tjeneste, den hele og åpenlyse sannhet, som ingen sky kan fordunkle og som aldri gir etter for svakhet, men som heller aldri kan skilles fra Jesu Kristi kjærlighet.» Det er i sitt svar på kardinalkollegiets hyldest at paven så sterkt betoner at han «i kjærlighet vil kjempe for sannheten» — *veritatem facientes in caritate*.

Til støtte, rådgiver og nærmeste medarbeider har paven valgt kardinal Luigi Maglione som nu har overtatt statssekretariatet og dermed tiltrådt sin vanskelige oppgave som paven «alter ego». På vegne av sitt embede har han sete i alle de andre pavelige kongregasjoner for til enhver tid å kunne være å jour med alle løpende saker og i tilfelle ha et ord med i deres behandling, idet han i sin person forener en ministerpresidents og utenriksministers virke.

Fordi statssekretæren er paven nærmeste medarbeider og må eie den Hl. Fars absolutte tillit velger hver pave alltid sin egen statssekretær — det er meget sjelden skjedd, at statssekretæren ved et paveskifte er blitt sittende i sin stilling. Til alle døgnets tider har en statssekretær fri og uhindret adgang til paven person — hans værelser ligger derfor også alltid i nærheten av de pavelige gemakker — kardinal Pacelli bebodde suiten tilsvarende Pius XI's leilighet i etasjen under. Tidlig om morgenen er han den første som fremstiller sig med sine dokumenter til konferanse. De pavelige biler står alltid til hans disposisjon og han representerer paven ved alle offisielle anliggender. Det er ham som returnerer de visitter tilreisende fyrstelige personer eller andre høitstående personligheter avlegger paven og han påtar sig alle de representative oppgaver som den diplomatiske forbindelse med de forskjellige land medfører.

Statssekretariatet har tre avdelinger som svarer til våre departementer. I den første behandles alle saker, som vedrører utdelingen av stillinger og titler samt alt som har med nuntiene i de forskjellige land å gjøre. Disse nuntier, paven sendemenn i utlandet, har sin faste plass i diplomatiets rekker, hvor de alltid har forrang for de andre ved å være doyen for det stedlige corps diplomatique. Ved sin side har de en uditore, som svarer til en legasjonssekretær, og en del sekretærer. I alle land er de av de geistlige betraktet som Kirkens tilsynsmenn, og selv erkebiskopene er undergitt deres overhøhet. Blir de imidlertid utnevnt til kardinaler vender de tilbake til Rom da en nuntius ikke må være kardinal. Paven utpeker selv dem som han ønsker skal være nuntier, etter å ha rådført sig med statssekretæren.

Hvis forholdet til regjeringschefene volder noen vanskelighet eller når konkordatforhandlinger skal

avsluttes og underskrives, hører dette inn under sekretariatets 2. avdeling. Hvis en foreliggende sak berører flere kongregasjoner behandles den av kommisjoner med medlemmer fra alle de impliserte kongregasjoner, men paven utnevner selv hvem som skal bli medlem — eller rettere statssekretæren gjør det.

I den tredje avdeling er de fleste funksjonærer legfolk mens de ledende er geistlige. Alle brever om æresbevisninger el. l. utferdiges her og påtrykkes «fiskerringen»s stempel. Også her har selvfølgelig statssekretæren det avgjørende ord.

En kronikk i „Kristelig Ukeblad“.

Det er oss en meget stor glede å bringe nedenstående vakre og forståelsesfulle kronikk av professor *Karl Vold*. Med overskrift «Vi har en pave» — (*Habeamus pontificem*) stod den i «Kristelig Ukeblad» for 17. ds. Alle uthevelsene skyldes professoren selv.

Det siste paveskifte har interessert også den evangeliske verden mere enn kanskje noe tidligere paveskifte. Saken er for det første den at siden den tyske nazisme for alvor begynte sin kamp mot bibelsk kristendom, er katolikken og protestantene kommet hinannen meget nærmere enn før. Dette gjelder selvsagt først og fremst i Tyskland og Østerrike, men også i andre land. Til tross for den meget store forskjell der er mellom katolsk og evangelisk kristendom og til tross for den bitre kamp, som fire hundre år er ført mellom disse to kristendomsformer, har det dog i de siste år vist sig, at de allikevel har en felles grunn, og at de begge har et felles uendelig stort og umistelig gode å stå vakt om. Hvem har vel kunnet annet enn følge den kraftige, modige kardinal Faulhaber i München med den varmeste interesse i hans mandige, vi kunde nesten si evangeliske kamp for den kristne tro og imot det nye hedenskap? Hvem har ikke med glede lest hans adventsprekener, holdt i St. Michael-kirken i München til forsvar for Det gamle testamente under titelen: «Judentum, Christentum und Germanentum»?

For det annet har vi klart sett hvilken rolle katolisismen spiller for kristendommen under denne kamp mellom de store ideologiske systemer eller nye religioner, som nettop nu kjemper sin kvasse kamp om verdensherredømmet.

Den avdøde pave Pius XI, som den 6. februar 1922 blev valgt til pave, var en klok, lærd og from mann. Han var en lang tid av sitt liv bibliotekar, først 24 år ved det berømte Ambrosianske bibliotek i Milano, dernest som assistent hos bibliotekar Ehrle ved det vatikanske bibliotek, hvor han restaurerte en rekke gamle håndskrifter og fra 1914—21 som chef for det vatikanske bibliotek, hvor han utgav mange «Studier og tekster». Han hadde tidligere også vært professor i homiletikk og dosent i systematikk ved presteseminaret i Milano. 1921 blev han erkebiskop i Milano og samtidig kardinal. Achilles Ratti var hans navn. Han var en tiltalende mann. Jeg hadde selv i 1925 i «det hellige år» (anno sancto) an-

ledning til å delta i en audiens hos ham. Jeg blev innbudt dertil av en svensk billedhugger ved Vatikanet, som nettop holdt på å modellere paven. Jeg fikk se ham, høre ham tale og hilste på ham. Han gjorde et utmerket inntrykk.

Pave Pius XI hadde i sannhet en beveget pavetid. Han gjorde med engang brudd på tradisjonen fra 1870. Han hadde, før han mottok valget, betinget sig fra Peterskirkens ytre balkong, å trede frem for det på Petersplassen forsamlede folk og derfra utdele sin velsignelse *urbi et orbi*, til byen og jorden. Og dette gjorde han. Han gjorde også ende på det spente forhold som der var mellom Vatikanet og den italienske regjering. Han inngikk i 1912 Lateranoverenskomsten med Mussolini, hvorved paven fikk herredømmet over Vatikanet og dets omgivelser, det såkalte Città del Vaticano — Vatikanbyen. Videre fikk paven 1750 millioner lire i erstatning for de landskaper paven mistet i 1870. Italia ophevet sin garantilov og fastslo, at den katolske religion skulde være statens eneste religion. Ved denne overenskomst fikk pavestolen større makt i Italia, og paven er ikke lenger «fangen i Vatikanet». Pius XI var den første pave som kjørte i bil, og var den første pave etter 1870 som viste sig utenfor Vatikanet.

Men den lille, lærde, kloke mann fikk en hård tid å gjennomgå. Det kom til å trenes både at han var fast i holdning og vidhjertet og vidsynt. Katolisismen fikk i hans tid hårde påkjenninger. Den har hatt sine påkjenninger også i Italia. Mussolini var nu ikke så lett å ha med å gjøre. Hans fascistiske ungdomsforeninger kunde dra gjennom gatene og rope: «Ned med pave-makten!» Katolske ungdomsforbund blev oppløst av Mussolini. Pave Pius XI, som arbeidet sterkt for fred og samlet troende katolikker om fredsarbeidet, vilde også gjerne ha hindret det krigerske eventyr i Etiopia. Men der formådde han intet overfor Mussolini. Men han var ikke redd for å karakterisere enkelte av Mussolinis taler som kjetterske. Paven var den eneste i Italia som ikke kunde bøies av Mussolini. Hans moralske mot var stort.

Den sværeste kamp fikk katolisismen å kjempe med i Tyskland. I sin første pavetid sluttet han konkordater med regjeringene, også med Tysklands. Men så begynte det store frafall i Tyskland og den svære religionskamp, som ikke minst katolisismen fikk føle. Det store katolske centrumsparti blev oppløst og forsvant. Makthaverne i Tyskland brukte til dels sjofle midler, utsprede rykter om katolske geistliges usedelighet, krenket konkordatet osv. Men katolikken med sin pave i spissen har kjempet en seig kamp, og paven forsvarte kraftig individets frihet og rettens frihet. Pius XI sammen med statssekretæren inntok en steil holdning mot det tredje rike, skjønt han hadde den sorg, at enkelte kardinaler og biskoper tok parti for Hitlers og Mussolinis rasepolitikk.

Et ganske hårdt slag var det for paven, at nazismen også underla sig Østerrike, som alltid hadde vært en katolisismens høiborg. Katolske geistlige med kardinal Innitzer forsøkte å inngå kompromis med nazistene. Men Innitzer måtte stå til rette for kurien i Rom og finne sig i å innta den stilling til naziherredømmet som bestemtes fra Rom. Men katolske biskoper og prester i Østerrike blev arrestert. Katolske ungdomsforeninger

blev oppløst. Den katolske dagspresse blev forbudt. Wien er ikke lenger noe centrum for katolisismen. Paris er blitt centret istedet. I Frankrike utfolder katolisismen sig for tiden kraftig. Og tross alt må det sies, at den katolske kirke har ført en mere vellykket og virkningsfull kamp mot nazisme og nyhedenskap enn de evangeliske kirker, takket være Pius XI og hans medkjemperes slagord: «Kristi fred i Kristi rike». Man har stått samlet, organisert og klokt ledet.

Også Spania under de røde har vært en vanskelig sak for paven og katolikkene. Tusener av katolske prester og munkes er blitt myrdet, en masse kirker og klostre er blitt ødelagt. Den sterke spansk-katolske kirke blev en martyrkirke. Men med general Francos seier vil den store opreisning komme for katolisismen i Spania.

Også i Mexico har der vært store frafallsbevegelser. Ellers har pave Pius XI hatt en høi stjerne i Amerika, hvor også katolisismen er sterk.

Til tross for all denne kirkepolitiske kamp har den arbeidsomme pave fått tid til meget annet. Giovanni-høiskolen for Italias presteskap er hans verk. Den katolske rett har fått sin avslutning under ham. Kardinal Gasparri har under denne pave begynt kodifiseringen av den østromerske kirkerett. Mange andre ting kunde nevnes.

Pave Pius XI hadde lenge vært svak, men han var seig og arbeidet utrettelig videre. Den 10. februar døde han til katolikkenes store sorg og nu gjaldt det hvilken ny pave man skulde få i denne kampens tid. Det vilde bli et meget viktig pavevalg, for det er jo en vanskelig tid man lever i. Der er blitt nevnt mange kandidater. 63 kardinaler skulde delta i pavevalget, hvorav 35 italienske. Konklavet blev sammenkalt til den 28. februar. Valget foregår under store sikkerhetsforanstaltninger. Mens det står på, er kardinalene ganske avskåret fra omverdenen innen de for valget bestemte lokaler i Vatikanet og i Det sixtinske kapell. Kardinalene bruker ganske bestemte stemmesedler. De må holde på å forhandle og stemme inntil en får $\frac{2}{3}$ flertall. Og det kan vare lenge. Stemmesedlene brennes for hver avstemning i en dertil bestemt ovn. Når avstemningen ikke har ført til resultat, brennes de sammen med rå rughalm, så der stiger en tykk, sort røk op av Vatikanets pipe og varsler folket utenfor om, at ingen pave er valgt. Når endelig paven er valgt, brennes kun stemmesedlene, og der stiger en lys røk op. Baldakinene over alle kardinalers stoler senkes med undtagelse av den valgte stol.

Denne gang var konklavet raskt. Etter 23 timer steg den lyse røk op. Der hadde kun vært tre valgoganger. Ved den første skal kardinal, statssekretær Pacelli ha fått 35 stemmer, ved den annen 40 og ved den tredje omgang 61 stemmer. Eugenio Pacelli var altså valgt nesten enstemmig. Han tok imot valget og antok navnet Pius XII. Han blev valgt på sin 63. fødselsdag, 2. mars. Han er født i Rom 1876 og er den mest betydelige personlighet blandt de italienske kardinaler. Han er utdannet som pavelig diplomat, har stor menneskekunnskap og er en sterk karakter, som vil fortsette den avdøde paves politikk med kraft. Valget er ikke efter diktaturregjeringenes hode. Han vil vite å si fra, hvor kirkens interesser er i fare. Katolikkene har hilst hans valg med jubel.

Karl Vold.

Prag.

Prag, den gamle kulturby i midten av Bøhmen, er atter blitt midtpunktet for Europas interesse. «Det gylne Prag» er fylt med kirker og paleer i gotikk og barokk og ombølget av hele middelalderens mystikk. Store historiske begivenheter har utspilt sig i og omkring den, men den har ned gjennom tidene allikevel bevart sitt gamle fredelige preg og sin maleriske stigning op mot Hradschinborgens silhuett. Den er av en betagende skjønnhet og fortjener i høi grad sitt navn: «Zlata Praha» = gylne Prag.

Byens historie går helt tilbake til det 9. århundre. I ly av Hradschins faste borg reiste bydelen «Altstadt» sig i løpet av det 10.—13. årh. og blev de slaviske lands største handelsby. På den annen side av Moldau reiste «Kleinseite» sig og i 1357 blev de to bydeler forbundet med en 520 m. lang bro, efter Karl IV kalt Karlsbroen. Samme fyrste grunnla 1348 bydelen Neustadt og gjorde Prag til keiserlig residens. Tillike var den erkebiskopesete og blev fort Mellemeuropas kulturelle og politiske midtpunkt. Men først i 1922 kom alle bydelene under felles administrasjon og Stor-Prag opstod.

Byens største severdighet er dens praktfulle kirker — den domineres helt av de mange vakre kirketårn — over hundre stykker. Særlig må nevnes: St. Georg klosterkirke, St. Veits domkirke og Wenzelskapellet med St. Wenzels relikvier og Johan Nepomuks grav. I Teynkirken finnes Tycho Brahes grav.

Appell til den Hl. far.

George Lansbury, medlem av det engelske parlament og en utrettelig fredsapostel, har rettet et åpent brev til pave Pius XII og anmodet ham om å innkalle kristenhetens og jødedommens ledende menn til en fredskonferanse på Oljeberget i påsken. Lansbury takker paven for hans radiotale, som preker fred til en av frykt, hat og selvødeleggelse lammet verden.

I henvendelsen heter det:

«Jeg er truffet sammen med de fleste av verdens ledende statsmenn. Hver eneste av dem var klar over, at hvis den nuværende kapprustning og tilliten til den rene vold ikke ophører, vil resultatet bli fullstendig tilintetgjørelse. Diktatorer, demokrater og monarker er alle enig om det. Men som om de var slagne av mistrøstningens raseri, fortsetter de alle den vei, som leder til ødeleggelsen.»

Lansbury henviser til at ingen statsmann har mot til å sammenkalle en konferanse, hvor man kan drøfte problemene igjennem.

«Som følge derav,» fortsetter han, «nødes jeg til å appellere til Deres Hellighet, likesom jeg i august 1935 appellerte til Deres forgjenger, idet jeg oppfordrer Dem til uten nølen å sammenkalle alle verdens religionsledere, innbefattet jødedommens ledere, til

å møte Dem til en konferanse for å diskutere på hvilken måte man skal kunne utøve trykk på verdens statsmenn, så de slutter denne vanvittige marsj mot ødeleggelsen.»

Lansbury mener at en slik konferanse bør samles på Oljeberget.

Frk. Mathilde Doknæs.

Porsgrunns menighet har igjen mistet ett av sine mest trofaste medlemmer, idet frk. Mathilde Doknæs fredag den 17. februar avgikk ved døden etter en tids sykkelighet.

Frk. Doknæs kom til Porsgrunn i en meget ung alder som husholderske for avdøde pastor Blom, og blev opptatt i Kirken 1. januar 1894. Hun var visstnok den første konvertitt i Porsgrunn.

Efter pastor Bloms død i 1923 gikk hun en tid i sykepleie, og i de siste 12 år har hun vært husbestyrerinne hos disponent Wright.

I alle de år hun har tilhørt vår kirke har hun vært et eksempel på en god katolikk, og tjenestevillig og hjelpsom som hun alltid var, nøy hun stor aktelse såvel innen vår menighet som blandt de av byens befolkning som lærte henne å kjenne.

Begravelsen foregikk tirsdag 21. februar og vi gjengir hvad bladet «Grenmar» skriver:

«Under usedvanlig stor deltagelse foregikk igår formiddag frk. Mathilde Doknæs' begravelse fra Vår Frue Kirke i Porsgrunn.

Kirken var vakker pyntet i sort og hvitt, og rundt kisten, som var dekket av et sort, sølvbremmet klæde med påbrodert sølvkors, var plasert levende lys. De mange kranser som var fremsendt var vakker arrangert på begge sider bak kisten.

Idet sørgehøitideligheten, som blev innledet med Händels Largo med kontorchef Nilssen ved orgelet, begynte, kastet solen sine stråler inn gjennom glassmaleriet over alteret og gav det hele et enn mer høitidsstemt skjær.

Sogneprest Recktenwald forretet requiemessen og talte efter messen over ordene: «Jesus er mitt liv og døden er for mig en vinning.» Sognepresten tegnet i sin preken et pent bilde av avdøde og fremhevet hennes gode egenskaper, nemlig troskap mot sin Gud og kirke og troskap i sitt kall.

Efter preken meddelte sognepresten absolusjon ved båren og til tonene av en sørgemarsj blev båren ført ut av kirken.»

På kirkegården forretet også sognepresten, og stortingsmann Wright takket på familiens vegne for den store deltagelse.

Marsskalk var kst. fylkesmann, advokat Cappelen og stortingsmann Wright.

R. I. P.

Sigo.

Redaktørskifte i Danmark.

Fra 1. april fratrer pater G. Soherz, c. ss. r. redaksjonen av «Nordisk Ugeblad». Som ny redaktør er utnevnt hr. lærer H. D. T. Kiærulff.

Hechjemme —

Neste nummer av «St. Olav»

er påskenumret og utsendes mandag 3. april. Annonser må innleveres senest onsdag 28. mars.

Bergen. Søndag 26. februar holdt St. Olavsforbundets herværende avdeling en matiné til inntekt for forbundet. Hr. direktør Wilh. Rosasco holdt et utmerket foredrag om «Palestina og dets historie før og efter Kristus». Foredraget blev ledsaget av et rikt utvalg av lysbilleder fra «Det hellige Land» i eldre og nyere tid og høstet livlig bifall av den ganske tallrike fremmøtte forsamling. Derefter var det utlodning av gaver, mottatt fra medlemmer. — Hans høiarværdighet biskop Mangers — som for tiden opholder sig i Bergen — gledet oss ved sitt nærvær. — Efterpå gikk man over til den årlige generalforsamling. Årsberetning og regnskap for 1938 blev oplist og vedtatt. Der foretokes valg av 1 medlem av styret — nemlig kasserer. Hr. ing. K. Leschly Hansen som stod for tur til å tre ut, blev gjenvalgt ved akklamasjon. Likeledes suppleanten til styret frk. Margit Endresen, og revisoren hr. René Joys blev gjenvalgt ved akklamasjon. Som representant i Centralstyret blev foreslått og gjenvalgt hr. direktør Wilh. Rosasco. Eventuelt overskudd blev av formannen foreslått anvendt til innkjøp av salmebøker til bruk under kirkebesøk. — Hr. Rosasco nyttet anledningen å minnes de av våre medlemmer som i årets løp var vandret bort: Hr. *Bjarne Johannesen* — hvis mangeårige formannskap kastet glans over vår forening — hr. *Fredrik Endresen*, frk. *Elisabeth Sandal* og fru *Helene Corneliussen* — som alle hadde vært interesserte medlemmer. Han lyste fred over deres minne. Forsamlingen påhørte talen stående. Derefter blev møtet hevet.

Sekretæren.

Hamar. Lørdag den 4. mars hadde St. Olavsforbunds lokalavdeling den glede å høre pater Boers O. F. M. holde foredrag om den hellige Frans av Assisi's åndsliv. Foredragsholderen fremhevet helgenen som en idealist som hadde mot til å ta imot Vår Herres ord og virkeliggjøre det i sitt liv. Resultatet var derfor, at hos Frans blev alt samlet i en glimrende enhet — alt gikk tilbake til Gud. — Der var godt fremmøte. Efter foredraget var der, som vanlig, hyggelig samvær og musikk.

Sek.

Oslo. Søndag den 5. mars holdt St. Halvardslaget sin årlige generalforsamling. Formannen ønsket alle velkommen og erklærte møtet for satt. Derefter blev årsberetning og regnskap oplist. Av årsberetningen fremgikk det at laget hadde hatt et meget godt år. Der var blitt avholdt 6 familieaftener, hvorav 1 sammen med St. Olav. Det var arrangert felles 17. mai fest, som dessverre ikke fikk den tilslutning den fortjente. Landsmøtet blev dette år holdt i Oslo, og lokalforeningene hadde i fellesskap påtatt sig vertskapet. Der er blitt avholdt fellesbasar med St. Olav, samt juletefest for barn og voksne. Man gikk derefter over til valget. Styret har i inneværende år bestått av formann hr. Tangstad, styremedlem hr. Becsan, dessuten av sekretær fru A. Olsen, kasserer fru Sørum, suppleanter fru Noren og frk. G. Olsen. Til formann blev hr. Tangstad gjenvalgt med stor majoritet. Styremedlemmer blev: hr. Becsan, fru Sørum, frk. Gerd Olsen. Suppleanter: fru Astri Olsen og fru Kirsti. Formannen takket for godt samarbeide i det året som gikk og håpet at det blir like så bra i det året som kommer. Derefter takket han spesielt O. K. Y. og M. U. L. for at de bestandig møtte så tallrik frem på våre familieaftener, og at de alltid var villig til å hjelpe, når vi bad dem om det. — Efter generalforsamlingen var det selskapeleg samvær, med oplesning av hr. Dahl Myre. Frk. Astri Borg Müller sang akk. av hr. Ø. Olavsén.

G. O.

Stabekk. På St. Olavsmøtet torsdag 9. ds. holdt dominikanerpater Vanneufville foredrag om alteret gjennom tidene. Hensikten med dette foredrag var å føre oss fra det første alter, hvor Jesus frembar det første offer, gjennom århundrene til alteret i våre dager. Likesom Jesus ved innstiftelsen av alterets høihellige sakrament benyttet et almindelig bord, således viser de eldste fundne altere sig som alm. små offerbord. Meget tidlig begynte man å bygge stenaltere. De første kristne pleiet nemlig å fremføre offeret på selve martyrenes graver, og for oss lever minnet om stenalteret videre i altersteinen som inneholder en relikvie. Fra den enkle form som alteret i begynnelsen hadde, kommer vi i middelalderen til de kunstferdige utførte altere som ikke bare var meget større, men som utmerket sig ved de storlagne utsmykninger omkring og over selve alteret — renessanse, rokokko etc. — Etter hvert blev igjen den enklere form almindelig. — Det var meget interessant å høre at lysene på alteret kom først i det 13. årh., kors og blomster enn senere. Det Allerhelligste blev til å begynne med ikke opbevart på selve alteret, men på et annet sted, som oftest i kirken. — Etter foredraget viste pateren oss i en serie lysbilleder utviklingen av alterets historie. Det interessante foredrag blev påhørt med stor oppmerksomhet. — Etterpå var det som vanlig selskapeleg, hyggelig samvær.

Tilhører.

Oslo. Søndag 12. mars avholdt St. Olavs lokalledd sin generalforsamling. Styret var tilstede en pleno med formannen hr. Erling Bruce og sognepresten i spissen. Formannen hilste velkommen, og mens hele forsamlingen reiste sig holdt han i varme og gripende ord en minnetale over mgr. Irgens. Olavshymnen blev avsungen, hvorpå sekretæren, hr. M. Olafsen, avla årsberetningen. Styret har bestått av sogneprest mgr. Snoeys i stedet for den i juni avdøde mgr. Irgens, formannen: hr. Erling Bruce, sekretær: hr. M. Olafsen, kasserer: frk. Randi Straith som suppleant for A. Taxt, fru Dag Jensen og frkn. Abry og Kjellerød-Hansen samt suppleant hr. Hongslo. 13 styremøter er avholdt, derav 7 sammen med St. Halvardslaget. Et vellykket landsmøte blev holdt i Oslo 5. juni ifjor — delegerte var: formannen, frkn. Abry og Kjellerød-Hansen samt hr. Bergmann. 9. mars ifjor avholdtes en ekstra foredragsaften, hvor stortingspresident Hambro talte om «Folkeforbundet idag». Det har vært 17. maifest av begge Oslo-leddene, hvor talen holdtes av Øivind Olafsen. 3 familieaftener med foredrag av pater Boers, politifullmektig Vaglum og forfatteren, lektor Theo. Findahl. Fellesbasaren åpnedes først søndag 5. februar. To juletre-fester blev holdt, en for voksne med tale av mgr. Snoeys og en for barn med tale av sogneprest pater Notenboom. Fellesbasaren bragte, skjønt pavens død forhindrede underholdningen, et godt resultat. For tiden har lokalleddet 133 medlemmer. — Dernest opleste kassereren frk. Straith regnskapet som gav en imponerende oversikt over lokalleddets virksomhet og hjelpsomme rummelighet og fikk fortjent decharge med akklamasjon. — De spennende valg gav etter en del diskusjon, navnlig om formannsstillingen, det resultat at hr. Erling Bruce innvilget i å la sig velge for et år til, hvilken bestemmelse hilstes med takknemmelige ovasjoner for hans offervilje. Som styrets annet mannlige medlem valgtes hr. Wilfred Fiala, mens de valgte damer blev frkn. Straith og Kjellerød-Hansen (gjenvalg), frk. Rydberg og fru Hongslo (nye). Suppleanter: frk. Else Margrethe Sten og hr. M. Olafsen — representant i Centralstyret: formannen. Som revisorer gjenvalgtes med akklamasjon frkn. Marie Müller og Ragnhild Andersen. — Generalforsamlingen fikk derpå et ytterst interessant og livlig forløp, da mange aktuelle emner kom under fruktbar debatt med innlegg fra mange hold, inntil mgr. Snoeys rundet debatten av med manende og inspirerende ord om fred, fordragelighet og forståelse. — Til sist takket formannen alle de tilstedeværende for utvist interesse og erklærte generalforsamlingen for hevet, hvorefter man gikk over til selskapeleg samvær med utmerket musikalsk underholdning av d'hr. Østbye og Jørgensen.

Ungdoms ykke - Kirkens stykke.

„Nu skal vår fremtidbygges.“

Retrett for katolske unge menn.

Den stille uke og påske står for døren. Også i år vil Oslo katolske ynglingeforening følge sin gamle, gode tradisjon og holde en tredages retrett som forberedelse til denne kirkeårets mest betydningsfulle og alvorlige tid. Retretten ledes av sogneprest Alf H o g h fra Fredrikstad. Sted blir H. H. Biskopens Kapell, og tid blir palmesøndag, mandag og tirsdag aften kl. 8.

Foreningen oppfordrer alle sine medlemmer til å ta del i retretten men retter også innbydelse til andre katolske unge menn, såvel ikke medlemmer bosatt i Oslo, som f. eks. studerende fra andre menigheter som bare midlertidig opholder sig i Oslo. Alle er like hjertelig velkomne. Det er å håpe at retretten vinner den tilslutning den fortjener. Både for sin egen personlige skyld først og fremst og for sakens skyld bør alle katolske unge menn ta del i disse tre dagers åndelige øvelser.

Felleskommunion for alle ynglinger samt tidligere medlemmer av foreningen holdes også etter tradisjonen under messen kl. 7 påskedag. Etterpå er fellesfrokost i foreningslokalet for samtlige.

2. påskedag kl. 8 aften holdes den tradisjonelle påskefest med hoitidelig optagelse av nye medlemmer.

Styret for O. K. Y.

Ungomsmål idag.

II.

Altså, hvordan går det med din gruppe? Har den begynt sitt arbeide? Ennu ikke? Men hvad nøler I efter? Eier du ikke mot til å stå frem med dine meninger? Føler du ikke det fulle ansvar ved å være med i din hellige Kirke, eller er du blitt en lunken kvasikatolikk? Venter du av Gud at han med et trylleslag skal la sannheten gå op for alle; eller føler du, som riktig er, at du selv skal være en arbeider i Hans forsyn, og med Hans nådes hjelp vie dine krefter til Hans arbeide?

Vi forutsetter da at du har gått i gang. Da har du kanskje støtt på den vanskelighet at det er vondt å få hverandre til å snakke ut. I grunnen er vi jo alle enige, og spørsmål kan se ut som uvitenhet. Det er det selvfølgelig ikke, det er ikke alle gitt å være doctores i teologi. Men det er en grei måte å komme unna denne vanskeligheten på. For hvert møte fastsetter dere en opponent, en som bare har til oppgave på alle måter og med alle midler å ødelegge innleggene i diskusjonen. Opponenten for-

søker altså å sette sig inn i våre motstanderes innsigelser og forsøker således å sette dere andre fast. Den måten å drive gruppen på vil gi dig øvelse i å kunne svare i en diskusjon uten for store faderer og altfor stor nervøsitet.

Når så en gang denne opponenteren er for flink, slik at dere ikke kan svare ham, må dere uophørlig skrive spørsmålet ned og fremlegge det snarest for din sogneprest. Han gir dere svaret, og dere fortsetter. Men dette må også absolutt gjøres, ellers kan det hende at du sår tvil i stedet for sikkerhet.

Som sagt kan denne fremgangsmåte lette arbeidet i gruppen og gi dig debatt-trening, men husk nu på at det ikke skal være det viktigste mål. En diskusjon med anderledes troende kan sjelden gi det riktige resultat hvis du bare setter ham til veggs. Det at du sabler ham ned, vil ofte skape bitterhet hos din motstander, og det var jo langt fra meningen.

Til slutt en ting til: Ikke kast dere over for meget på en gang. Behandl bare ett punkt av gangen, op-gavene løper ikke i fra dere. La ikke studiearbeidet bli for overfladisk. Dukk til bunns i hvert tema, og først da vil du ha det hele utbytte, og du vil tillike opdage at din religion er rikere og klarere enn du noensinne før har tenkt dig. Lykke til!

Dionys.

Ung katolsk kunstner debuterer!

Atter tar en katolsk pianist spranget inn på kon-
certtribunen. Toralf Norheim gir lørdag 25. mars
sin debutkoncert i Uuniversitetets Aula kl. 20. Han
er allerede velkjent for mange av Oslos katolikker
fra flere fester, hvor han beredvillig har underholdt
med et fintfølede, virtuost spill.

Han er oppvokset i et musikalsk hjem, hans far
var leder av et amatør-orkester i hjembyen Notodden,
og det var rimelig at sønnen måtte bli med. Han
kastet sig med iver over klarinetten, og behandlet
dette instrument så vel at han blev solist i orkestret.
Men på middelskolen fikk han et innblikk i harmo-
nislære og forstod at han måtte ha et mere allsidig
instrument. Så kom da pianoet inn i hjemmet, og
dermed spiren til det resultat han nå vil avlegge
en prøve på. Først 18 år gammel begynte debu-
tanten å spille piano, og fant fort ut at her lå hans
oppgave. Han fikk de beste lærere som finnes i Oslo,
og optrådte snart som solist både i Rjukan og i
Larvik. I læretiden måtte Norheim ved siden av
øvelsene og etudene slå sig igjennem på egen hånd,
og det er derfor en prestasjon alt etter 6 års spilling
å tre frem foran et krevende publikum og ditto
kritikere.

Samlingsstedet lørdag 25. mars kl. 20 er altså
Aulaen. Ikke bare for å støtte en katolsk kunstner,
men like meget for å oppleve en rik, musikalsk kveld.
Det kan vi forsikre om som har hørt Norheim spille.

Han debuterer sammen med altsangerinnen Solveig
Sandvold.

Vi sees i Aulaen!

Øia.

Drømmer.

Jeg er meget av en dagdrømmer. Disse menneskene
som kan gå på gaten og drømme sig inn i alle mulige
vanskelige situasjoner hvor en selv er hovedperson og
den hvorom alt dreier sig. Slik gikk jeg en dag og
drømt på veien op fra Universitetet. Det skulde bli
deilig å bli ferdig med studiene og kunde gi sig over
til arbeidet, ofre alt for det, oparbeide sig en posisjon i
samfundet. Og jeg var sikker på at alt vilde lykkes
mig. Jeg så mig alt omgitt av beundrere som slukte
hvert ord som jeg sa. Jeg hadde nettop blitt ferdig med
mitt arbeide om en viktig prosess i fysikken, og hadde
funnet frem til en formel som gav det naturvidenskapelige
fag helt nye veier å arbeide efter. Jeg gikk stadig videre.
Min berømmelse steg ytterligere, jeg hadde atter ført
Norges navn ut i verden. Stadig arbeidet jeg med mine
fysikalske forsøk, utdypet dem og gjorde min opdagelse
til grunnleggende for alt videre arbeide. Jeg vilde bli
like berømt som Einstein, Hertz, Marconi. Og så en
dag vilde jeg så trekke mig tilbake med min gjerning
utrettet, nu hvil dig borger, det er fortjent. Og alt
blev så stille og fredelig. Det var solen som varmet i
ansiktet. Men plutselig revnet mine drømmer med et
brak. En bil tutet foran mig, og en uvennlig, fast hånd
grep mig i kragen og halte mig i sikkerhet inn på for-
tauet. Og der blev jeg stående en lang stund. For i
og med min oppvåkning kom et plutselig og odeleggende
moment inn i min fagre drøm. Hvad så? Når jeg hadde
trukket mig tilbake for å nyte mitt otium og så en
dag var ferdig med dette livet, HVAD SÅ? Duknakket
gikk jeg opover Akersgaten, med en følelse av skam.
Mine drømmer hadde ikke inneholdt en tanke om hvad
som da vilde komme. Mine studier, min opdagelse, mitt
arbeide som en berømt videnskapsmann, hvad hadde alt
det gjort for min virkelige, den evige fremtid. Hvad
gagnet det mig om mitt navn stod på alles lepper, men
ikke der det skulde stå i livets bok? Hvad gagnet det
mig om jeg vant hele denne verden, men tapte i selve
livets kamp?

Øia.

Episode.

En søndag var det i St. Olavs kirke satt op nr. 262 som
avslutningssalme. Under prekenen vilde organisten, Wolf-
gang Olafsen, finne frem melodien fra koralboken. Men der
stod bare «original melodi» og ingen noter. I løpet av de
fem minuttene som var igjen av prekenen, komponerte så
organisten en melodi, harmoniserte den, og skrev den ut i
to eksemplarer til koret, og efter gudstjenestens slutt sang
man så den i høy grad originale melodi.

Det må man vel kalle amerikansk tempo på orgelkrakken
— og ikke minst fra korets side!

E.

Nytt billede av Pius XII

fåes kjøpt i «St. Olav»s ekspedisjon. Kr. 1.— pr. stk.
Gjør Deres bestilling snart da oplaget ikke er stort.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.